

Verslag DSL-bijeenkomst Kennisuitwisseling Onderzoek

Datum/locatie

10 oktober, 9.00-12.30 uur Utrecht, Movares.

Organisatie en gespreksleiding: Jan Herman Meijer en Danielle Niederer.

Deelnemers

Aart Oxenaar, Academie van Bouwkunst Amsterdam
Noël van Dooren, Academie van Bouwkunst Amsterdam
Saskia de Wit, Delft UT
René van der Velde, Delft UT
Ingrid Duchhart, Wageningen UR
Adri van den Brink, Wageningen UR
Adrian Noortman, Hogeschool V.H. Larenstein
Jos Ulijn, Hogeschool V.H. Larenstein
Frits van Loon, Bureau Schep
Eric Jan Pleijster, LOLA Landscape Architects
Elma van Boxtel, ZUS (afwezig)

Vertretpunt en doel

Vertretpunt is de bijeenkomst Kennisuitwisseling Onderzoek die de DSL in november 2011 organiseerde. Tijdens deze eerste bijeenkomst presenteerden vertegenwoordigers van Wageningen UR, Academie van Bouwkunst Amsterdam, TU Delft, Van Hall Larenstein en de bureaus hun onderzoeksprogramma's en -ervaringen. Daarnaast lichtten verschillende onderzoekers hun (promotie)onderzoek toe. Deze bijeenkomst leverde in de breedte een lange lijst aan wensen, opmerkingen en aandachtspunten op. Deze tweede bijeenkomst is in kleiner comité en heeft als doel:

- prioritering van de uitkomsten van de bijeenkomst van november 2011
- agenda opstellen voor de periode 2012-2013.

De Bijeenkomst

1. kick-off

Jan Herman Meijer bespreekt doel, opzet, aanpak van de ochtend en introduceert de deelnemers. Daarna start de bijeenkomst met korte introductie op de onderzoeksprogramma's. Adri van den Brink, René van der Velde, Adrian Noortman en Aart Oxenaar lichten de onderzoeksprogramma's en activiteiten van de instellingen toe. De presentaties worden met dit verslag meegezonden.

Eric Jan Pleijster reageert vanuit zijn beroepspraktijk op de onderzoeks-presentaties. Onderzoeksoopdrachten zijn voor LOLA belangrijk in de kennisontwikkeling van bureau en medewerkers. In de praktijk is de samenwerking tussen bureaus en universiteiten en hogescholen beperkt. Er is bij de bureaus veel behoefte om te weten welk onderzoek er plaatsvindt, of verricht is. Een open source is hierbij een prima hulpmiddel.

Frits van Loon benadrukt dat de bureaus veel praktijkgericht onderzoek uitvoeren. Hij ziet in de presentaties een verschil tussen fundamenteel en toegepast onderzoek. Tussen zijn dagelijkse werkzaamheden en het onderzoek bij AvB en VHL ziet hij een duidelijke verbinding.

2. Introductie longlist uitkomsten 2012

Danielle Niederer introduceert de uitkomsten van de bijeenkomst van november 2011, deze dienen als vertretpunt voor de bijeenkomst. Deze bijeenkomst leverde een lange lijst op met wensen, opmerkingen en aandachtspunten. De lijst is voor deze bijeenkomst vereenvoudigd en geordend in DRIE categorieën (Zie bijlage 1 / longlist 2012):

- *WAT? Richtinggeven: onderzoekstypen en thema's* > opmerkingen over o.a. de onderzoekstypen, thema's en methoden van het onderzoek.
- *VOOR WIE? Positionering (onderzoek) landschapsarchitectuur NL* > opmerkingen over o.a. actuele thema's, de adressering van het onderzoek en de mogelijkheden 'in de markt' van 'de landschappelijke aanpak'.
- *HOE? Samenwerking & uitwisseling kennis* > opmerkingen over o.a. het netwerk van onderzoekers, ontsluiten van kennis en organiseren van samenwerking.

3. In groepen per categorie mogelijke acties benoemen en plenair bespreken

De deelnemers gaan per categorie (WAT/ VOOR WIE/ HOE) in groepjes aan de slag. Opdracht aan de groepen:

- aanvullen categorielijst
- maximaal drie vervolgstappen/acties benoemen + doorkijk geven op aanpak en uitvoerders

Uikomsten verschillende groepen

I WAT (Ingrid Duchhart, Saskia de Wit, Noël van Dooren, Frits van Loon):

De groep heeft gediscussieerd over:

1. Aansluiting universiteiten op de praktijk:
 - productontwikkeling, vertaling
 - hybride vormen
 - hoe zit het met het aanhaken van bijvoorbeeld PBL, Alterra, Deltares?
2. De waarde van landschap? Te weinig onderzoek? Te veel? Niet productief?
3. Wat past op bepaalde instellingen? Fundamenteel versus toegepast?

II VOOR WIE (René van der Velde, Adrian Noortman, Aart Oxenaar):

De groep pleit voor het in kaart brengen van de 'doelgroepen van kennis' en het benoemen van de 'soort kennis' per doelgroep:

1. Onderwijs
 - didactiek
 - thema's
 - (programma)/opgaves
 - historie/tradities
 - methodologie
2. SME's (Small and Medium Enterprises)/de bureaus
 - technisch/programmatisch
 - proces
 - methodes
 - 'life long learning'
3. Opdrachtgevers
 - a. overheden (EU, Rijk, Provincies, Gemeenten)
 - (soort kennis 1)
 - (soort kennis 2)
 - etc.
 - b. corporate (Ikea, Siemens, ..)
 - (soort kennis 1)
 - (soort kennis 2)
 - etc.
 - c. maatschappelijke groepen (collectieven, PCO's)
 - (soort kennis 1)
 - (soort kennis 2)
 - etc.
4. Body op knowledge

III HOE (Eric Jan Pleijster, Adri van den Brink, Jos Ulijn):

De groep heeft acties geformuleerd rond het toegankelijk maken van onderzoek en het verbeteren van de samenwerking.

1. Toegankelijk maken:
 - Digitaal portal voor onderzoek
2. Samenwerking:
 - Larenstein, academies en bureaus als 'uitvoerend' onderzoekers onder de paraplu van de universiteiten hangen (vraagstelling, methode, evaluatie).
 - 'Office in residence', bureaus onderdak bieden binnen de universiteit. Korte lijnen, optimale uitwisseling
 - Bijeenkomsten over lopend onderzoek organiseren

4. Projectenlijst na de discussie en prioritering

Na de plenaire discussie zijn de volgende acties/projecten benoemd:

1. Oprichten van een denktank met als taak het bepalen van onderzoeksvragen en -thema's.
2. Bundelen en delen van afstudeeronderzoeken waarin onderzoeksresultaten zijn toegepast.
3. Organiseren van afstemming tussen de onderzoeksprogramma's.
4. Studie opzetten naar de adressering van het onderzoek: voor wie/ doelgroepen/ behoeften.
5. Toegankelijk maken van onderzoeksresultaten en lopende onderzoeken d.m.v. digitaal portaal + blog.
6. 'uitvoerende' onderzoekers onder de paraplu brengen van de instellingen (vraagstelling, methode, evaluatie).
7. Werkvorm vinden voor het bouwen aan een duurzame relatie tussen bureaus en instituten. 'Office/overheid in residence' of 'embedded researcher'
8. Bijeenkomsten organiseren over lopende onderzoeken.

De deelnemers herformuleren de projectenlijst en prioriteren deze vervolgens d.m.v. stickers. De top 3 prioriteiten zijn:

Prioriteit A: Oprichten denktank met als taak het bepalen van onderzoeksvragen en -thema's.

Prioriteit B: Toegankelijk maken van lopend onderzoek/onderzoeksresultaten: digitaal portaal + blog.

Prioriteit C: Organiseren van afstemming tussen de onderzoeksprogramma's en lopende onderzoeken.

5. Uitwerken vervolgstappen

De drie prioriteiten worden uitgewerkt in groepjes, 1 prioriteit per groepje. Opdracht: benoemen aanpak, deelnemers, gewenst resultaat en agendavoorstel.

Prioriteit A:

1. Benoemen van de 'kern', de vaste leden van de denktank. Rondom 'de kern' verzamelen van -voor dat moment- relevante partners
2. Onderzoeksvragen van de toekomst bepalen via de volgende acties:
 1. inventarisatie lopende onderzoeken
 2. in kaart brengen ruimtelijke agenda van de toekomst (2050-2100)
 3. relevantie agenda nagaan voor het l.a.-ontwerp
 4. bepalen onderzoeksvragen, keuzes, thema's (periode 10 jaar)
 5. vaststellen financieringsmodel, partners
 6. reageren op calls

Wie gaan dit doen? Goede vragenstellers nodig, zowel programmatisch als autonoom.

Prioriteit B:

Digitaal portal geeft toegang tot:

- Onderzoeksvoorstellen
- Onderzoeksuitkomsten

En faciliteert:

- Contact (Dating)

Hoe?

- Website bouwen, schermindeling met tegels waarbij de informatie niet hiërarchisch is georganiseerd. De zoeker bepaald
- Zoeken op keywords
- Begrenzing van de content: primair een landschapsarchitectuurportaal
- Lancering site d.m.v. feestelijk evenement

Wie?

- DSL regelt de start-up en het beheer. Portal heeft dynamisch groeimodel, morgen beginnen!

Prioriteit C:

- Database opzetten waarin je kunt vinden wie wat onderzoekt. Bijvoorbeeld bij de instituten en de bureaus. De database is openbaar, mensen melden zichzelf aan.
- DSL benoemt thema's voor de database
- DSL organiseert en initieert ontmoetingen tussen onderzoekers. Doel: onderzoeksversnelling. Eis aan de deelnemers: elk heeft input

Bijlage I: Longlist 2012

I. WAT? Richtinggeven: onderzoekstypen en thema's

- A1. Agenderend onderzoek
- A3. Historisch onderzoek
- A5. Gat tussen de wetenschap, wetenschappelijke methodiek en de ontwerppraktijk
- A6. Onderzoek naar de economische waarde van het landschap
- A7. Onderzoek naar koppeling van landschapsarchitectuur aan techniek
- A8. Cognitieve onderzoek: wat is ontwerpen als activiteit
- A9. Adressering van het onderzoek
- A10. De betekenis van landschap als maatschappelijk begrip
- A11. Het compositorische, synthetische onderzoek
- B1. Krimp: 'planning for decline'
- B2. Nederlandse manier van ontwerpen versus de internationale aanpak.
- B3. Waardevrijheid van ontwerpen: wie beoordeelt het ontwerp, hoe en waarom zo?
- B5-1. Het denken van de landschapsarchitect, hoe werk je?
- B5-2. De ontwerpende benadering in besluitvormingsprocessen versus analytisch-technische benadering
- D6. Het kleine en praktische onderzoek: wetenschapswinkel voor particuliere opdrachtgevers?
- E4-1. Onderzoek omwille van het onderzoek (fundamenteel), onderzoek ten behoeve van of in samenwerking met het onderwijs en onderzoek in en voor de praktijk.
- E4-2. Onderzoeken gedaan vanuit verschillende 'worldviews' (positief, constructief, pragmatisch) met bijbehorende methoden en criteria. Daardoor zijn ze moeilijk te vergelijken.

II. VOOR WIE? Positionering (onderzoek) landschapsarchitectuur NL

- A1. Internationaal profileren met agenderend onderzoek
- A2. Inventarisatie resultaten LA-onderzoek tot nu toe
- A3. Historisch onderzoek naar Landschapsarchitectuur NL
- A6. Onderzoek naar de economische waarde van het landschap
- A9. Adressering van het onderzoek
- B1. Krimp: 'planning for decline'
- B2. Nederlandse manier van ontwerpen versus de internationale aanpak.
- B4. Wat gebeurt internationaal op het gebied van onderzoek, andere tradities etc. Wat van te leren?
- B5-2. De ontwerpende benadering in besluitvormingsprocessen versus analytisch-technische benadering
- B6. De veranderende rol landschapsarchitect: langere planningstermijn + organisch model + minimale ingrepen.
- C1. De overheid valt weg. Wie zit er op onze diensten te wachten? Het opdrachtgeverschap.
- C2. Waar kan de landschapsarchitectonische aanpak een plek krijgen? Welke allianties zijn mogelijk?
- C3. Er is ruimte, maar die nemen we nog niet in. Bijvoorbeeld in het Topsectorenbeleid.
- E4-1 Onderscheiden van onderzoek: fundamenteel onderzoek, onderzoek ten behoeve van of in samenwerking met het onderwijs en onderzoek in en voor de praktijk.
- E10. Plananalyse en ontwerpkritiek. Hoe zijn andere Europese instellingen hier mee bezig?
- E13. RUG en andere plekken in Nederland waar ze landschapsonderzoek doen: gebruik van maken
- D6. Het kleine en praktische onderzoek: wetenschapswinkel voor particuliere opdrachtgevers?

III. HOE? Samenwerking & uitwisseling kennis

- A2. Resultaten LA-onderzoek tot nu toe inventariseren
- C2. Waar kan de landschapsarchitectonische aanpak een plek krijgen? Welke allianties zijn mogelijk?
- D2. Opleidingen samen een onderzoek laten doen, waarbij ieder zijn eigen expertise inbrengt.
- D3. Losse modules onderwijs, praktijk en onderzoek aan elkaar smeden tot een 'customized' programma voor internationale onderzoekers en/of studenten.
- D4. Samenwerking tussen bureaus + landschapsarchitecten bij de overheid die doen aan onderzoek.
- D5. Een overzicht voor bureaus waar je bepaalde kennis of specialisten kunt vinden.
- E1-1. Hoe kunnen we de bureaus aanhaken bij de instituten
- E1-2. Samenwerking en uitwisseling bureaus onderling
- E3-1. Ontsluiting van kennis. Meer dan een 'zoekmachine', want je weet niet altijd wat je zoekt. Wie werkt waar aan, wat hebben we gezamenlijk in huis?
- E3-2. Niet alleen onderzoeksresultaten verzamelen, maar ook actualiteit.
- E6. Dialoog organiseren tussen vraag (bureaus of anderen) en aanbod (universiteiten)

- E8. Bij de 170 bureaus ligt nog een groot blok kennis dat niet ontsloten is. Bijvoorbeeld over de wederopbouw. Oppassen dat deze kennis niet verdwijnt.
- E13. RUG en andere plekken in Nederland waar ze landschapsonderzoek doen: gebruik van maken